

Dönem : 2
Toplantı : 3

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 627

Kocaeli Milletvekili İsmail Arar ile Tokat Milletvekili İrfan Solmazer ve 2 arkadaşının, Yasama Meclislerinin dış münasebetlerinin düzenlenmesi hakkındaki 16 Ocak 1964 tarihli ve 378 sayılı Kanunun değiştirilmesine dair kanun teklifleri ve Anayasa Komisyonu raporu (2/565, 2/619)

Kocaeli Milletvekili İsmail Arar'ın, Yasama Meclisleri dış münasebetlerinin düzenlenmesi hakkındaki 16 Ocak 1964 tarih ve 378 sayılı Kanununun 1 nci ve 5 nci maddelerine birer fıkra ilâvesi hakkında kanun teklifi (2/565)

25 . 7 . 1967

Millet Meclisi Başkanlığına

Yasama Meclislerinin dış münasebetlerinin düzenlenmesi hakkındaki 16 Ocak 1964 tarih ve 378 sayılı Kanununun 1 nci maddesine bir fıkra eklenmesi ve 5 nci maddesinin ikinci fıkrasının değiştirilmesi hakkında hazırlamış olduğum kanun teklifi gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur. Gereğinin ifasına müsaadelerini rica ederim.

Saygılarımla.

İsmail Arar

Yasama Meclisleri dış münasebetlerinin düzenlenmesi hakkındaki 16 Ocak 1964 tarih ve 378 sayılı Kanununun 1 nci ve 5 nci maddelerine birer fıkra ilâvesi hakkında kanun teklifi

GEREKÇE

I - Yasama Meclislerinin dış münasebetlerinin düzenlenmesi hakkındaki 16 Ocak 1964 tarih ve 378 sayılı Kanununun 1 nci maddesi Anayasa Mahkemesinin 11.5.1967 gün ve esas 1964/21, karar 1967/11 sayılı kararı ile ve (378 sayılı Kanununun 1 nci maddesinin, Yasama Meclislerinin her ikisinin de temsil edilmelerini mutlak şekilde sağlamayıp, Türkiye Büyük Millet Meclisini temsil edecek kurulun bu Meclislerden yalnız birisinin üyelerinden kurulabilmesine imkân vermesi bakımından Anayasaya aykırı bulunduğu) gerekçesiyle iptal edilmiştir.

Bu itibarla, 9 Kasım 1967 gününde yürürlüğe girecek bu karar muvacehesinde, 378 sayılı Kanununun 1 nci maddesine bir fıkra ilâvesi zaruri görülmüştür. İlâve edilecek bu fıkra ile Türkiye Büyük Millet Meclisini temsilen seçilecek kurullarda her iki Meclisin de mutlak şekilde temsili temin edilmiş olacaktır.

II - Öte yandan 378 sayılı Kanun 1 - 4 nci maddeleri ile Türkiye Büyük Millet Meclisini temsil edecek kurulların seçimine getirdiği özel prosedürü 5 nci maddesi ile yabancı parlâmentolardan Türkiye Büyük Millet Meclisine yapılan resmî davetler üzerine seçilecek kurullara da teşmil etmiştir. Halbuki İçtüzüğü'nün 219 ncu maddesi :

«Meclisin, Heyeti Umumiyesiyle ispatıvücut edemiyeceği merasimde, Riyaset Divanı Meclis namına hazır bulunur.

Meclis namına bir heyet izamı takdirinde âzaman adedi Meclis tarafından tâyin ve heyet kur'a ile intihabolunur.

Reisvekillерinden, kâtiplerden ve idare âmirlerinden birer zat behemehal bu heyete dâhil olur.»

Hükümünü ihtiva etmektedir. Bu maddenin son fıkrası hükümünün yani Meclisi temsilen gidecek heyete Reisvekillерinden, idare âmirlerinden ve kâtiplerden birer zatın behemehal dâhil olacağı hük

münün sadece memleket içinde izam edilecek heyetlerde nazarı dikkate alınabileceği yurt dışına giderek heyetlerde buna riayete lüzum olmadığı yolundaki mütalâaların hiçbir hukukî ve mâkul sebebe dayanmadığı ve bu maddenin mâtufu olan eski bir dipnotunun da gerçekte hiçbir ilgisi bulunmadığı tesbit edilmiştir. Bunun tam aksine olarak 378 sayılı Kanununun 1 - 4 nci maddelerinde sözü edilen heyetler dışında, 5 nci maddesinde bahsi geçen bir heyetin yabancı parlâmentolardan birinin davetine icabetle yurt dışına gönderilmesi halinde dahi heyete Riyaset Divanından üç zatın ithal edilmesi, İctüzüğün çeşitli maddeleri ve ezcümle 219 nci maddesiyle Riyaset Divanına verilen vazifeler ve bithassa Meclisi temsil yetki ve görevi ile tamamen bağdaşır ve onun bu temsil görevinin tabii bir icabı olduğu aşikârdır. Bu itibarla 5 nci maddeye eklenen bir fıkra ile, İctüzükte esasen mevcud olduğu halde bugüne kadar ihmal edilmiş olan bir hüküm sarahate ve vuzuha kavuşturulmuştur.

KOCAELİ MİLLETVEKİLİ İSMAİL ARAR'IN TEKLİFİ

Yasama Meclislerinin dış münasebetlerinin düzenlenmesi hakkındaki 16 Ocak 1964 tarih ve 378 sayılı Kanununun 1 nci ve 5 nci maddelerine birer fıkra eklenmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — 16 Ocak 1964 tarih ve 378 sayılı Kanununun 1 nci maddesinin sonuna aşağıdaki fıkraya eklenmiştir :

«Siyasi parti grupları bu madde gereğince gösterecekleri adayları, kendilerine düşen oran içinde, her iki meclis üyelerinden seçerler.»

MADDE 2. — Aynı kanununun 5 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir : «Dâvete uyulacaksa, giderek heyette Başkanlık Divanından bir başkanvekili, bir idare âmiri ve bir kâtip üye behemahal bulunmak şartı ile, birinci madde uyarınca seçim yapılır.»

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu yasama Yasama Meclisleri yürütür.

Tokat Milletvekili İrfan Solmaz ve 2 arkadaşının, Yasama Meclislerinin dış münasebetlerinin düzenlenmesi hakkındaki 16 Ocak 1964 tarihli ve 378 sayılı Kanununun değiştirilmesine dair kanun teklifi (2/619)

15 Ocak 1968

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Yasama Meclislerinin dış münasebetlerinin düzenlenmesi hakkındaki 16 Ocak 1964 tarihli ve 378 sayılı Kanununun değiştirilmesine dair kanun teklifimiz, gerekçesiyle birlikte sunulmuştur.

Gereğinin yerine getirilmesini derin saygılarımızla rica ederiz.

Tokat Milletvekili	Muğla Milletvekili	İstanbul Milletvekili
<i>İrfan Solmaz</i>	<i>Turan Şahin</i>	<i>Coşkun Kurca</i>

Yasama meclislerinin dış münasebetlerinin düzenlenmesi hakkındaki 16 Ocak 1964 tarihli ve 378 sayılı Kanununun değiştirilmesine dair kanun teklifi

GENEL GEREKÇE

Anayasa Mahkemesinin, 16 Ocak 1964 tarihli ve 378 sayılı Kanununun 1 nci maddesini, Türkiye Büyük Millet Meclisini Milletlerarası anlaşmalarla kurulmuş organ veya kurullarda temsil eden heyetlere Cumhuriyet Senatosu üyelerinin de ithalini mecburi saymamasından ötürü iptâl ettiği malûmdur.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin bir bütün halinde ve yasama organı vasfıyla temsil ettiği bu organ ve kurullarda gerek Cumhuriyet Senatosu üyelerinin, gerek milletvekillerinin temsilini mecburi kılmamanın çift meclis sisteminin Anayasamızda yer alan icapları ve genel ruhu ile hiçbir ilgisi mevcudolmamakla beraber, söz konusu 378 sayılı Kanunun tatbikatında fiilen Cumhuriyet Senatosu üyelerinin de, siyasi parti gruplarıne kendi içlerinde iki yasama meclisine mensup üyelerin oranına göre seçildikleri müşahede edilmekle, sırf bu tatbikatı kanunlaştırmak bakımından, bu yolda kanun hükümleri sevk etmekte bir mahzur olmadığı mütalâa edilmiştir.

Diğer taraftan, parlâmentolararası birlikler grupları konusunda daha düzenli bir sistemin uygulanması gerektiği de şüphesizdir. Bu konuda, söz konusu 378 sayılı Kanunun 1 nci maddesinde yazılı seçim prosedürünün uygulanması, bütün Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin bu seçimlerle ilgilenebilmesini sağlayacaktır.

Bundan başka, yabancı parlâmentolardan vâkı resmî davetlere icabet eden Türkiye Büyük Millet Meclisi heyetlerinin başkanlığı konusu da açık bir düzenlemeye ihtiyaç göstermekte olup, bu konuda da İktisadîlerdeki genel tanzim ilkelerinin uygulanması yerinde olacaktır.

Madde gerekçeleri

Madde 1. — Bu maddeyle, söz konusu 378 sayılı Kanunun 1 nci maddesi, genel gerekçede belirtilen esaslar dairesinde değiştirilmektedir.

Madde 2. — Bu maddeyle, aynı kanunun 2 nci maddesinde genel gerekçede belirtilen esaslara göre değişiklik yapılmaktadır.

Madde 3. — Bu maddeyle, söz konusu 378 sayılı Kanunun 3 nci maddesinin, bu kanun teklifiyle aynı kanunun 2 nci maddesinde yapılması derpiş edilen değişiklik muvacehesinde kaldırılması gereken son fıkrasının ilgası öngörülmektedir.

Madde 4. — Bu maddede, söz konusu 378 sayılı Kanunun 2 nci maddesinde yapılması derpiş edilen değişikliğin gerektirdiği değişikliklere yer verilmiştir.

Madde 5. — Bu maddeyle, genel gerekçede yer alan son husus düzenlenmektedir.

Madde 6. — Bu maddeyle, söz konusu 378 sayılı Kanunun 6 nci maddesindeki bir maddi hata düzeltilmektedir.

Madde 7. — Bu maddeyle, söz konusu 378 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin başlığı, maddenin muhtevasını daha iyi aksettirir tarzda değiştirilmektedir.

Geçici Madde — Bu madde, Parlâmentolararası birliklerle ilgili seçimlerin yenilenmesini öngörmektedir.

Madde 8. — Bu madde, yürürlük tarihine dairdir.

MADDE 9. — Bu madde, yürütmeye dairdir.

Anayasa Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Anayasa Komisyonu

Esas No. : 2/565, 2/619

Karar No. : 6

7 . 2 . 1968

Yüksek Başkanlığa

Komisyonumuz, Kocaeli Milletvekili İsmail Arar'ın, Yasama Meclisleri Dış Münasebetlerinin düzenlenmesi hakkındaki 16 Ocak 1964 tarih ve 378 sayılı Kanunun 1 nci ve 5 nci maddelerine birer fıkra ilâvesi hakkındaki 25 Temmuz 1967 tarihli kanun teklifi ile Tokat Milletvekili İrfan Solmaz ve 2 arkadaşının, Yasama Meclislerinin dış münasebetlerinin düzenlenmesi hakkındaki 16 Ocak 1964 tarihli ve 378 sayılı Kanunun değiştirilmesine dair 15 Ocak 1968 tarihli kanun teklifi

fini, bir arada mütalâa ederek ve yukarda zikredilen ikinci kanun teklifini müzakerelerine esas alarak kanun teklifleri sahiplerinin huzurunda incelemiş ve aşağıdaki hususları kararlaştırmıştır :

1. Komisyonumuz, müzakerelerine esas aldığı kanun teklifinin gerekçesine aynen katılmıştır.
2. Komisyonumuz, birinci maddede, aday gösterilebilecek her siyasi parti grupundan Cumhuriyet Senatosu üyelerinin, değişik organ veya kurullar için de olsa, - kabülse - asıl veya yedek üye olarak seçilmesine imkân verecek daha elâstiki hükümler sevk edilmesini uygun görmüş ve maddede bu yolda bazı değişiklikler yapmıştır.
3. Komisyonumuz, ikinci maddede adata mütaallik hükümleri lüzumsuz görerek çıkarmıştır. Gerçekten, bu birlik gruplarının ihtiyaçları esasen genel bütçeden karşılanmaktadır.
4. Komisyonumuz, üçüncü maddeyi aynen kabul etmiştir.
5. Komisyonumuz, dördüncü maddede, sırf kanun tekniğine mütaallik bazı değişiklikler yapmıştır.
6. Komisyonumuz, beşinci maddede, mer'î hükmün son fıkrasının uygulanmasıyla ilgili bir ek-sikliği dolduran bir ilâve yapmış ve teklifin tedvin şeklini, daha sarîh bir şekle sokmuştur.
7. Komisyonumuz, 6 nci maddeyi sırf üslûba mütaallik bir değişiklikle kabul etmiştir.
8. Komisyonumuz, teklifin 7 nci maddesini aynen kabul etmiştir.
9. Komisyonumuz, teklifin geçici maddesini sırf üslûba mütaallik bir değişiklikle kabul etmiştir.
10. Komisyonumuz, teklifin 8 nci ve 9 ncu maddelerini aynen kabul etmiştir.

Öncelik ve ivedilikle Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Anayasa Komisyonu

Başkanı
Erzurum

I. Hakkı Yıldırım

Ankara

Kemal Bağcıoğlu

Bu Rapor Sözcüsü
İstanbul

Coşkun Kırca

Ankara

Emin Paksüt

Erzurum

Ahmet Mustafaoğlu

Kâtip
Muş

Nermin Neftçi

Aydın

Nahit Menteşe

Konya

M. Ziyaeddin İzerdem

Amasya

Nezhat Şener

Samsun

Osman Şahinoğlu

**TOKAT MİLLETVEKİLİ İRFAN SOLMAZER
VE 2 ARKADAŞININ TEKLİFİ**

**Yasama meclislerinin dış münasebetlerinin
Düzenlenmesi hakkındaki 16 Ocak 1964 tarihli
ve 378 sayılı Kanunun değiştirilmesine
dair Kanun**

MADDE 1. — 16 Ocak 1964 tarihli ve 378 sayılı Kanunun 1 nei maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir :

«Yukarıdaki fıkralar hükümlerine göre seçilecek olan Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin milletlerarası andlaşma veya mevzuat tarafından tesbit edilen toplam sayısının yüzde otuzu Cumhuriyet Senatosu üyeleri, yüzde yetmiş de milletvekilleri arasından seçilir. Bunlardan ne kadarının hangi siyasi partinin Türkiye Büyük Millet Meclisi grubu tarafından aday gösterilmesi gerektiği, her bir siyasi parti grubunun Cumhuriyet Senatosu üye tamsayısı içinde - boş üyelikler hariç - mevcut yüzde oranlarının, seçilmesi gereken toplam Cumhuriyet Senatosu üyesi sayısına uygulanması suretiyle bulunur. Bu fıkra gereğince yapılan işlemler için de 2 nei fıkra hükümleri uygulanır ve bu işlemler aleyhindeki itirazların aynı fıkra uyarınca yapılabilecek itirazlarla bir arada olması gerekir.

Bir Cumhuriyet Senatosu üyesine düşen asıl üyelik için yedek üyeliğe de, yukarıdaki fıkra hükümleri uyarınca bir Cumhuriyet Senatosu üyesinin seçilmesi gereklidir.

Yukarıdaki fıkralar uyarınca bir siyasi parti grubu üyesinin aday seçildikten sonra seçiminin tekemmül etmesi amacıyla adının 1 nei fıkra gereğince ilgili yasama meclisine sunulabilmesi için, aday seçilen Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesinin, o siyasi parti ile olan üyelik münasebetinin sona ermesi takdirinde seçilmesi söz konusu olan milletlerarası kurul veya organ üyeliğinden istifa ettiğinin Millet Meclisi Başkanlığına yetkili mercilere usulüne göre bildirilmesine muvakkat ettiğine dair bir mektup vermesi şarttır. Siyasi parti grubu mensubu olmayıp da bir siyasi partinin üyesi olanların 3 neü ve 4 neü fıkralar uyarınca seçimde aday olabilmeleri için, aynı muhtevada bir mektubu, seçimi yapacak olan yasama meclisinin başkanlığına vermeleri gereklidir. Siyasi parti

ANAYASA KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Yasama meclislerinin dış münasebetlerinin düzenlenmesi hakkındaki 16 Ocak 1964 tarihli ve 378 sayılı Kanunun değiştirilmesine dair Kanun

MADDE 1. — 16 Ocak 1964 tarihli ve 378 sayılı Kanunun 1 nei maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir :

«Yukarıdaki fıkralar hükümlerine göre bir milletlerarası organ veya kurula seçilecek Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin yüzde otuzu Cumhuriyet Senatosu üyesi, yüzde yetmiş de milletvekili olur. Bu fıkra hükmü, asıl ve yedek üyelikler için ayrı ayrı uygulanır.

Hangi siyasi partinin Türkiye Büyük Millet Meclisi grubunun ne kadar Cumhuriyet Senatosu üyesi ve ne kadar milletvekili aday göstereceği, aday gösterme hakkına sahip siyasi parti gruplarının görüşü alındıktan sonra, Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Başkanlık Divanlarıne aralarında anlaşılarak tesbit edilir. Bu fıkranın uygulanmasında, belli bir asıl üyelik için yedek üyenin de asıl üyeyele aynı yasama meclisine mensup olması şart değildir; ancak, yukarıdaki fıkranın son cümlesi hükmü saklıdır.

Yukarıdaki fıkralar uyarınca bir siyasi parti grubu üyesinin aday seçildikten sonra seçiminin tamamlanması amacıyla adının 1 nei fıkra gereğince ilgili yasama meclisine duyurulabilmesi için, aday seçilen Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesinin, o siyasi parti ile olan üyelik münasebetinin sona ermesi takdirinde seçilmesi söz konusu olan milletlerarası organ veya kurul üyeliğinden istifa ettiğinin Millet Meclisi Başkanlığına yetkili mercilere usulüne göre bildirilmesine muvafakat ettiğine dair bir mektup vermesi şarttır. Siyasi parti grubu mensubu olmayıp da bir siyasi partinin üyesi olanların 3 neü ve 4 neü fıkralar uyarınca seçimde aday olabilmeleri için, aynı muhtevada bir mektubu, seçimi yapacak olan yasama meclisinin başkanlığına vermeleri gereklidir. Siyasi parti grubunu mensubu olmayıp da bağımsızlara kurulmuş bir grubun üyesi olanların 3 neü ve 4 neü fıkralar uyarınca seçimde aday olabilmeleri için, o grup ile olan üyelik münasebetinin sona ermesi takdirinde seçilmesi söz konusu olan milletlerarası kurul veya organ üyeliğinden istifa ettiğinin Millet Meclisi Başkanlığına yetkili mercilere usulüne göre bildirilmesine muvakkat ettiğine dair bir mektup vermesi şarttır. Siyasi parti grubu mensubu olmayıp da bir siyasi partinin üyesi olanların 3 neü ve 4 neü fıkralar uyarınca seçimde aday olabilmeleri için, aynı muhtevada bir mektubu, seçimi yapacak olan yasama meclisinin başkanlığına vermeleri gereklidir. Siyasi parti

(Teklif)

grupu mensubu olmayıp ta bağımsızlara kurulmuş bir grupun üyesi olanların 3 neü ve 4 neü fıkralar uyarınca seçimde aday olabilmeleri için, o grup ile olan üyelik münasebetinin sona ermesi takdirinde seçilmesi söz konusu olan milletlerarası kurul veya organ üyeliğinden istifa ettiğinin yetkili mercilere usulüne göre bildirilmesine muvafakat ettiğine dair bir mektubu ilgili yasama meclisi Başkanlığına vermeleri gereklidir. Hiçbir siyasi parti grupuna, siyasi partiye veya gruba üye olmayan bir bağımsızın 3 neü ve 4 neü fıkralar uyarınca seçimde aday olabilmeleri için, bir siyasi parti grupuna, siyasi partiye veya gruba üye olduğu takdirde seçilmesi söz konusu olan milletlerarası kurul veya organ üyeliğinden istifa ettiğinin yetkili mercilere usulüne göre bildirilmesine muvafakat ettiğine dair bir mektubu ilgili yasama meclisi başkanlığına vermesi lâzımdır.

Aksine hüküm yoksa, bu madde gereğince yapılacak seçimler her yıl yenilenir; boşalan yerler derhal doldurulur.»

MADDE 2. — 16 Ocak 1964 tarihli ve 378 sayılı Kanununun 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Milletlerarası anlaşma ile kurulmamış birliklerde temsil.

MADDE 2. — Bir milletlerarası anlaşma ile kurulmamış olan ve milletlerarası tüzel kişi niteliği taşımayan parlâmentolararası birliklerin Türkiye Büyük Millet Meclisindeki grupları, bütün Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinden kuruludur. Bu grupların faaliyetleri için ödenmesi gerekebilecek aidat miktarı ayda 10 lirayı aşamaz ve Cumhuriyet Senatosu ile Millet Meclisi Başkanlık Divanlarının mutabakatı ile tesbit olunup, yasama meclisleri genel kurullarının bilgisine sunulduktan sonra, Türkiye Büyük Millet Meclisi Saymanlığına, ödenek veya yolluklardan kesilmek suretiyle tahsil edilir.

Yukardaki fıkrada yazılı parlâmentolararası birliklerin genel kurul toplantılarında Türkiye Büyük Millet Meclisini temsil edecek heyetler, 1 nci madde hükümleri uyarınca seçilir. Bu heyetler, aynı zamanda, görev süresi boyunca, il-

(Anayasa Komisyonunun değişikliği)

sebetinin sona ermesi takdirinde seçilmesi söz konusu olan milletlerarası organ veya kurul üyeliğinden istifa ettiklerinin yetkili mercilere usulüne göre bildirilmesine muvafakat ettiklerine dair bir mektubu ilgili yasama meclisi başkanlığına vermeleri gereklidir. Hiçbir siyasi parti grupuna, siyasi partiye veya gruba üye olmayan bağımsızların 3 neü ve 4 neü fıkralar uyarınca seçimde aday olabilmeleri için, bir siyasi partiye ve siyasi parti grupları dışındaki bir gruba üye oldukları takdirde seçilmesi söz konusu olan milletlerarası organ veya kurul üyeliğinden istifa ettiklerinin yetkili mercilere usulüne göre bildirilmesine muvafakat ettiklerine dair bir mektubu ilgili yasama meclisi başkanlığına vermeleri gereklidir.

Aksine hüküm yoksa, bu madde gereğince yapılan seçimler her yıl yenilenir; boşalan yerler derhâl doldurulur.»

MADDE 2. — 16 Ocak 1964 tarihli ve 378 sayılı Kanununun 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.:

«Milletlerarası Anlaşma ile kurulmamış birliklerde temsil.

MADDE 2. — Bir milletlerarası anlaşma ile kurulmamış olan ve milletlerarası hukuk tüzel kişiliği niteliği taşımayan parlâmentolararası birliklerin Türkiye Büyük Millet Meclisindeki grupları, bütün Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinden kuruludur.

Yukarda yazılı Parlâmentolararası birliklerin toplantılarında Türkiye Büyük Millet Meclisini temsil edecek heyetler, Birinci madde hükümleri uyarınca seçilir. Bu heyetler, aynı zamanda, görev süresi boyunca, ilgili parlâmentolararası birliğin Türkiye Büyük Millet Meclisindeki grubunun idari işlerini yürütürler. Heyet üyelerinin kendi aralarında üye tamsayısının salt çoğunluğunun oyu ile seçecekleri kimse, o grubun başkanı sayılır.»

(Teklif)

gili parlâmentolararası birliğin Türkiye Büyük Millet Meclisindeki grubunun idari işlerini yürütürler. Heyet üyelerinin kendi aralarından üye tamsayısının salt çoğunluğu ile seçecekleri kimse, o grubun başkanı sayılır.»

MADDE 3. — 16 Ocak 1964 tarihli ve 378 sayılı Kanunun 3 ncu maddesinin son fıkrası kaldırılmıştır.

MADDE 4. — 16 Ocak 1964 tarihli ve 378 sayılı Kanunun 4 ncu maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Bir parlâmentolararası birlik grubu için tüzük yapılması gerekiyorsa, bu tüzük, Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Başkanlık Divanlarıne aralarında anlaşarak ve Hükümetin de görüşü alındıktan sonra, - varsa - o parlâmentolararası birliğin anatumuzüne uygun olarak yapılır. Dostluk gruplarının tüzükleri kendileri tarafından yapılır. Bu dostluk gruplarının yönetim kurullarında ve dış ülkelere gidecek temsilei heyetlerin de, değişik siyasi eğilim sahibi üyelerin adaletli bir şekilde yer almasını sağlayacak hükümler tüzüklerine konulur. Parlâmentolararası birlik gruplarının ve dostluk gruplarının tüzüklerinde ve faaliyetlerinde uymaları gereken esaslar, Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Başkanlık Divanlarının, Hükümetin görüşünü aldıktan sonra, aralarında anlaşarak yapacakları bir yönetmelikle tesbit edilir.»

MADDE 5. — 16 Ocak 1964 tarihli ve 378 sayılı Kanunun 5 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir :

«Böyle bir dâvete uyarak yabancı bir ülkeye gidecek olan Türkiye Büyük Millet Meclisi heyetine, Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Başkan ve Başkanvekillerinden biri başkanlık eder. Cumhuriyet Senatosu veya Millet Meclisi Başkanının şahsan davet olunmadığı halde, bu görevin kimin tarafından yapılacağını, Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Başkanlık Divanları aralarında anlaşarak tesbit ederler. Bu şekilde heyet başkanlığına getirilen kimisenin mensubolduğu siyasi parti grubu, kendisine düşen sayıdan bir aded eksik sayıda aday gösterir; eğer bu kimse hiçbir siyasi parti grubuna mensup değilse, siyasi parti grubu mensu-

(Anayasa Komisyonunun değişikliği)

MADDE 3. — Esas alınan kanun teklifinin 3 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — 16 Ocak 1964 tarihli ve 378 sayılı Kanunun 4 ncu maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Bir Parlâmentolararası birlik için tüzük yapılması gerekiyorsa, bu tüzük, Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Başkanlık Divanlarıne, Hükümetin görüşü alındıktan sonra, aralarında anlaşarak ve - varsa - o parlâmentolararası birliğin anatumuzüne uygun olarak yapılır.»

Dostluk gruplarının tüzükleri kendileri tarafından yapılır. Dostluk gruplarının yönetim kurullarında ve dış ülkelere gidecek temsilei heyetlerinde, değişik siyasi eğilim sahibi üyelerin adaletli bir şekilde yer almasını sağlayacak hükümler, tüzüklerine konulur.

Parlâmentolararası birlik gruplarının ve dostluk gruplarının tüzüklerinde ve faaliyetlerinde uymaları gereken esaslar, Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Başkanlık Divanlarıne, Hükümetin görüşünü aldıktan sonra, aralarında anlaşmak suretiyle tesbit edilir.»

MADDE 5. — 16 Ocak 1964 tarihli ve 378 sayılı Kanunun 5 nci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir:

«Davete uyulacaksa 1 nci madde uyarınca seçim yapılır. Ancak, bu takdirde, sadece davetin hitabettiği yasama Meclisindeki siyasi parti gruplarının ve siyasi parti grubu mensubu olmyanların bu Meclis içindeki yüzde oranları dikkate alınır. Bu halde, 1 nci maddenin 2 nci fıkrası gereğince yetkili Başkanlık Divanı, ilgili yasama Meclisinin Başkanlık Divanıdır.

1 nci fıkra uyarınca yabancı bir ülkeye gidecek olan Türkiye Büyük Millet Meclisi Heyetine, Cumhuriyet Senatosu veya Millet Meclisi Başkan veya Başkanvekillerinden biri Başkanlık eder. Cumhuriyet Senatosu veya Millet

(Teklif)

bu olmyanlara düşen sayı, bu kimsenin mensubolduğu yasama meclisi bakımından, bir aded azaltılır.»

MADDE 6. — 16 Ocak 1964 tarihli ve 378 sayılı Kanununun 6 ncı maddesinin 2 ncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«3 ncü ve 5 ncı maddelere göre yapılacak resmî ziyaretler için, yabancı dil bilme şartı aranmaz.»

MADDE 7. — 16 Ocak 1964 tarihli ve 378 sayılı Kanununun 7 ncı maddesinin başlığı, «Heyet başkanlarının görevleri.» olarak değiştirilmiştir.

GEÇİCİ MADDE — 2 ncı maddede söz konusu parlâmentolararası birliklerle ilgili olarak bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce yapılmış seçimler, bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra iki hafta içinde yenilenir.

MADDE 8. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 9. — Bu kanunu yasama meclisleri yürütür.

(Anayasa Komisyonunun değişikliği)

Meclisi Başkanının şahsan davet olunmadığı hallerde, bu görevin kimin tarafından yapılacağını, Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Başkanlık divanları aralarında anlaşarak tesbit ederler.

3 ncü fıkra uyarınca yabancı bir ülkeye gidecek olan Cumhuriyet Senatosu veya Millet Meclisi Heyetine, ilgili yasama Meclisinin Başkan veya Başkanvekillerinden biri başkanlık eder. İlgili yasama Meclisi Başkanının şahsan davet olunmadığı hallerde, bu görevin kimin tarafından yapılacağını, o yasama Meclisinin Başkanlık Divanı tesbit eder.

5 ncı ve 6 ncı fıkralar gereğince heyet başkanlığına getirilen kimsenin mensubolduğu siyasi parti grubu, kendisine düşen sayıdan bir eksik sayıda aday gösterir; eğer bu kimse hiçbir siyasi parti grubuna mensup değilse, siyasi parti grubu mensubu olmyanlara düşen sayı, bu kimsenin mensubolduğu yasama Meclisi bakımından, bir aded azaltılır.»

MADDE 6. — 16 Ocak 1964 tarihli ve 378 sayılı Kanununun 6 ncı maddesinin 2 ncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«3 ncü ve 5 ncı maddelere göre yapılacak seçimler için, yukarıdaki fıkrada yazılı şart aranmaz.»

MADDE 7. — Esas alınan kanun teklifinin 7 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE — 2 ncı maddede söz konusu Parlâmentolararası birliklerle ilgili olarak bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce yapılmış seçimler bu kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren iki hafta içinde yenilenir.

MADDE 8. — Esas alınan kanun teklifinin 8 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Esas alınan kanun teklifinin 9 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.